

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Pavlíny Vrkočové v právní věci žalobce: **Mgr. L. J.**, proti žalované: **Vojenská policie**, adresa pro doručování: Ministerstvo obrany, Sekce právní, Odbor pro právní zastupování, se sídlem náměstí Svobody 471/4, Praha 6, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 1. 4. 2016, č. j. 10 A 212/2015 - 88,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 1. 4. 2016, č. j. 10 A 212/2015 - 88, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Velitel Velitelství Vojenské policie Tábor rozhodnutím ze dne 31. 3. 2015, č. j. 11-64/2014-4215, částečně vyhověl žádosti žalobce ze dne 22. 3. 2012 a přiznal mu nárok na výplatu odměny za služební pohotovost podle § 19 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o platu“), vykonanou na pozici 4. operátora operačního střediska a na pozici vyšetřovatele u Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav v období od 22. 3. 2009 do 1. 2. 2012 v celkové výši 30.640 Kč. Dále prvoinstanční orgán nepřiznal žalobci úroky z prodlení z přiznaných odměn. Ve zbytku pak jeho žádost zamítl a nepřiznal mu nárok na výplatu odměny za služební pohotovost podle § 19 zákona o platu v souvislosti s plněním úkolů bojové a mobilizační pohotovosti.

Podle odůvodnění rozhodnutí prvního stupně se žadatel po dobu pohotovosti vykonávané na pozici operátora a vyšetřovatele musel zdržovat v místech s dostupností signálu pro mobilní telefon, aby mohl být telefonicky vyzvozen a schopen se v rámci stanovené časové normy dostavit na pracoviště ve stavu způsobilém plnit úkoly. Dále se žadatel nemohl účastnit

kulturních, sportovních či jiných soukromých aktivit a byl tak kvalitativně a kvantitativně omezen ve svém osobním volnu. Obsahem uvedených druhů pohotovostí pak byla povinnost žadatele dostavit se na stanovený signál na pracoviště nejdéle do 360 minut od aktivace, která by probíhala za použití mobilního telefonu cestou stálého operačního dozorčího velitelství na základě rozhodnutí náčelníka operačního střediska. Po zvážení těchto skutečností dospěl prvoinstanční správní orgán k závěru, že pohotovosti 4. operátora operačního střediska a vyšetřovatele Vojenské policie nařizované žadateli v období od března 2009 do ledna 2012 naplňují z materiálního hlediska znaky služební pohotovosti mimo vojenský objekt.

Ve vztahu k žadateli nařízené bojové a mobilizační pohotovosti však správní orgán prvního stupně dospěl k závěru, že se nejedná o služební pohotovost ve smyslu § 30 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vojácích z povolání“). Proto žadateli nárok na výplatu odměny za služební pohotovost podle § 19 zákona o platu z titulu bojové a mobilizační pohotovosti nepřiznal.

Nejprve velitel Velitelství Vojenské policie nastínil systém a obsah relevantních vnitřních předpisů. Konstatoval, že podle rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku, o vyčleňování vojáků z povolání a občanských zaměstnanců v rezortu Ministerstva obrany k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti (dále jen „rozkaz ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku“), se bojovou a mobilizační pohotovostí rozumí činnost, kterou Ministerstvo obrany vykonává při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu, přičemž k jejímu plnění jsou vyčleňováni všichni vojáci. V rámci přípravy k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti byli vojáci, respektive vojenští policisté a občanskí zaměstnanci, zařazováni do plánu uvádění do bojové připravenosti, který zpravidla jednou týdně upřesňoval příslušný vedoucí zaměstnanec. Rozkaz ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku výslovně stanovil, že zařazení vojáků do plánu uvádění do bojové připravenosti nelze považovat za oprávnění k vyhlášení služební pohotovosti ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání a že před vyhlášení služební pohotovosti je příslušný vedoucí zaměstnanec povinen určit vojákovi místo, kde se bude v době služební pohotovosti zdržovat, způsob, jakým bude vyrozuměn o povinnosti nastoupit do služby, a způsob, jakým se dopraví do místa výkonu služby. Na rozkaz ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku navázala nařízení náčelníka Generálního štábu č. j. V 154/2007-1618 a č. j. V 528/2011-1160, podle nichž vyčlenění vojáci přecházejí do pohotovosti až na základě zvláštního nařízení náčelníka Generálního štábu a do té doby se pouze připravují k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti. Podle navazujících nařízení náčelníka Vojenské policie č. j. V105-22/2007-5104 a č. j. V26/2012-5104 měl v případě přechodu do pohotovosti vydat náčelník Vojenské policie zvláštní nařízení, které by navazovalo na zvláštní nařízení náčelníka Generálního štábu. Vnitřními rozkazy velitele Velitelství Vojenské policie ani jiným opatřením nebylo žadateli stanoveno, kde se má zdržovat v době služební pohotovosti, nebyl stanoven způsob, jakým by měl být vyrozuměn, ani způsob dopravy do určeného místa. Ze zjištění nevyplývalo ani prověřování dosažitelnosti příslušníků útvaru v rámci bojové a mobilizační pohotovosti. Z těchto skutečností jednoznačně vyplývá, že služební orgán neměl v úmyslu nařídit žadateli služební pohotovost ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání. Nadto by bylo za uvedených okolností toliko otázkou náhody, zda by se podařilo žadatele zastihnout. V této souvislosti prvoinstanční správní orgán poukázal na § 29 zákona o vojácích z povolání a uvedl, že „pokud služební orgán vojáka jakýmkoliv způsobem již zastihnul, mohl mu nařídit výkon služby, a proto by postrádalo jakýkoliv smysl, aby vojákovi byla nařizována placená služební pohotovost, aniž by vojákovi bylo stanoveno místo, kde se má v době služební pohotovosti zdržovat nebo způsob jeho vyrozumění.“ Na základě uvedených závěrů správní orgán prvního stupně uzavřel, že v letech 2009 až 2012, za něž žadatel požaduje proplacení bojové a mobilizační pohotovosti, byl v České republice jen mírový stav,

pokračování

nadto nedošlo k vydání žádného zvláštního nařízení náčelníka Generálního štábu, a proto se žadatel nemohl nacházet v režimu pohotovosti a nebyl žádným způsobem omezen.

Na podporu svých závěrů prvoinstanční správní orgán poukázal na výpověď svědka mjr. v záloze L., který vypověděl, že smyslem zařazení příslušníka ve vnitřních rozkazech velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav č. 1/2011 a č. 1/2012 do bojové a mobilizační pohotovosti s povinností dostavit se na stanovený signál na určené místo v časové normě do 360 minut bylo toliko vymezení osob pro plnění úkolů v případě vyšší bojové pohotovosti. Časová norma byla vázána na vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Podle mjr. L. se tak nikdo nemohl domnívat, že mu byla nařízena pohotovost pouhým zařazením do vnitřního rozkazu. Obdobným způsobem se ve své výpovědi vyjádřil bývalý velitel útvaru plk. Generálního štábu D., bývalý zástupce velitele útvaru pplk. v záloze Ch. a náčelník operační skupiny útvaru mjr. G. V rozporu s těmito výpověďmi svědčil jen bývalý náčelník štábu pplk. K., podle kterého smyslem zařazení příslušníků Velitelství Vojenské policie ve vnitřních rozkazech do bojové a mobilizační pohotovosti s povinností dostavit se na stanovený signál na určené místo v časové normě do 360 minut bylo plnění úkolů, avšak k aktivaci nebylo nutno vyhlášovat vyšší stupně bojové pohotovosti. Pplk. v záloze K. je však žadatelem v jiném správním řízení v obdobné věci a má na výsledku tohoto řízení přímý zájem. Jeho výpověď proto prvoinstanční správní orgán označil za účelovou, respektive vyvrácenou ostatními výpověďmi.

Na základě svědeckých výpovědí správní orgán prvního stupně označil za prokázané, že k poučování příslušníků útvaru docházelo jednou ročně v rámci velitelských příprav útvaru a v rámci zdokonalovacích příprav. Plk. Generálního štábu D. jako velitel útvaru ani zástupce velitele útvaru pplk. v záloze Ch. osobně poučení příslušníků útvaru k bojové a mobilizační pohotovosti neprováděli. Pplk. K. dále sice uvedl, že poučování prováděl jeho podřízený, tedy náčelník operačního oddělení mjr. v záloze L. Ten však ve svědecké výpovědi zmínil, že „*smyslem zařazení příslušníků Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav ve vnitřním rozkaze VR č. 1 v roce 2011 a 2012 do dosažitelnosti V. - zařazení do BoMoPo s povinností být připraven se dostavit na stanovený signál na určené místo v časové normě do 360 minut bylo určení osob pro plnění úkolů v případě vyšší bojové pohotovosti. Tito příslušníci by plnili úkoly v případě přechodu z mírového na válečný stav. Jednalo se o stav ohrožení státu nebo válečný stav. Jednalo se tedy o seznam příslušníků k plnění úkolů v případě vyšší bojové pohotovosti.*“ Prvoinstanční orgán poukázal také na vyjádření mjr. G., podle něhož poučování o bojové a mobilizační pohotovosti probíhalo jednou ročně a vyhotovovala se o něm tzv. třídní kniha s podpisy všech účastníků. Příslušníci byli poučeni, že budou případně uvedeni do pohotovosti až za stavu ohrožení státu či válečného stavu. Podle mjr. G. poučení prováděl náčelník štábu a v případě jeho nepřítomnosti zástupce náčelníka štábu útvaru Vojenské policie. Na základě těchto důkazů byl podle prvoinstančního správního orgánu skutkový stav věci zjištěn v dostatečném rozsahu a důkazy navržené žadatelem jsou tak nadbytečné, když navíc některé z nich ani nejsou přípustné.

Správní orgán prvního stupně připustil, že vnitřní rozkazy velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav č. 1/2011 a č. 1/2012 stanovily povinnost dostavit se na signál na určené místo v časové normě do 360 minut, jednalo se však toliko o nepřesnou formulaci, přičemž žadatel se za popsanych okolností nemohl domnívat, že se nachází ve výkonu pohotovosti. Správní orgán prvního stupně rovněž přihlédl ke skutečnosti, že podle § 48 odst. 1 písm. a) zákona o vojácích z povolání je jednou ze základních povinností vojáka důsledně a přesně plnit úkoly vyplývající z právních předpisů a rozkazů nadřízeného, přičemž podle čl. 4 rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku zařazení vojáka do plánu uvádění do bojové připravenosti se nepovažuje za oprávnění k vyhlášení služební nebo pracovní pohotovosti. Náčelník

Generálního štábu pak nevydal žádné zvláštní nařízení a žalobce se proto nemohl nacházet v režimu pohotovosti.

Konečně prvoinstanční správní orgán vysvětlil, že dne 31. 1. 2012 došlo k změně relevantních vnitřních předpisů a k zrušení všech dříve určených časových norem k dosažení pohotovosti na pracovišti a zavedení povinnosti dostavit se v co nejkratší době do zaměstnání. S ohledem na svědecké výpovědi plk. D. a mjr. L. však správní orgán prvního stupně uzavřel, že žadatel nemá nárok na odměny za nařízenou služební pohotovost mimo pracoviště ani v období po 1. 2. 2012, neboť kromě požadavku na udržování spojení s útvarem již v době mimo službu nebyl žádným jiným způsobem omezen. Rovněž mu nebyl určen časový limit k dostavení se na pracoviště ani místo, na kterém se má zdržovat. Použitá formulace „dostavit se v co nejkratší době do zaměstnání“ je sice nepřesná, avšak nezakládá žádné omezení, neboť ji nelze objektivně určit. Sama o sobě tedy nezakládá služební pohotovost ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání.

S uvedenými závěry se ztotožnil i náčelník žalované v rozhodnutí ze dne 29. 9. 2015, č. j. 96-25-26/2012-5104, kterým odvolání žalobce zamítl a prvoinstanční rozhodnutí potvrdil.

Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 1. 4. 2016, č. j. 10 A 212/2015 - 88, zrušil rozhodnutí náčelníka žalované a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

V odůvodnění rozsudku krajský soud poukázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2013, č. j. 6 Ads 47/2013 - 41, a ze dne 12. 12. 2012, č. j. 6 Ads 71/2012 - 47, podle kterých příslušníkům Vojenské policie náleží odměna za „dosažitelnost“, pokud jim sice nebylo určeno konkrétní místo výkonu pohotovosti, avšak byl jim stanoven časový limit, ve kterém se musí dostavit na pracoviště, neboť se jedná o služební pohotovost ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání. Vojáci jsou výkonem dosažitelnosti omezeni stejným způsobem, ať už mají stanoveno místo, kde se musí zdržovat, nebo nikoliv.

V nyní posuzované věci se krajský soud zabýval otázkou, zda i takzvaná bojová a mobilizační pohotovost představuje pohotovost ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání. Krajský soud přitom označil za nesporné, že žalobce byl zařazen do plánu pro uvádění do bojové připravenosti podle rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku. Rozkazy č. 1/2011 a č. 1/2012 velitel Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav uložil žalobci povinnost, aby byl v době mimo výkon služby dosažitelný, to znamená, aby byl ve stálém telefonickém spojení a aby byl schopen dostavit se na pracoviště do 360 minut od vyhlášení signálu. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že nadřízené služební orgány nepravidelně kontrolovaly telefonické spojení s žalobcem, a to například před státními svátky. Podle krajského soudu je rovněž nesporné, že k výkonu bojové a mobilizační pohotovosti byli vyčleněni všichni vojáci. Příprava těchto vojáků byla organizována v pracovní době a byla spojena se zvláštním příplatkem. Krajský soud připomněl, že podle § 30 odst. 1 a 2 zákona o vojácích z povolání je nadřízený oprávněn nařídit vojákovi služební pohotovost, pokud to vyžaduje zájem služby. Služební pohotovostí se přitom rozumí přítomnost vojáků ve vojenských objektech nebo na jiných místech, která určí nadřízený, a to mimo dobu služby. V této souvislosti krajský soud poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2013, č. j. 4 Ads 55/2013 - 59. Krajský soud z dodatku k pracovní smlouvě k bojové a mobilizační pohotovosti zjistil, že žalobce byl mimo jiné povinen držet pracovní pohotovost k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti podle požadavku příslušného vedoucího zaměstnance. V návaznosti na týdenní vnitřní rozkaz velitele byl tedy žalobce povinen být na telefonickém

pokračování

spojení, to znamená, že u sebe musel mít mobilní telefon dostupný mobilnímu signálu, musel se zdržovat ve vzdálenosti od místa určení odpovídající časovému limitu dojezdu a rovněž byl povinen zdržet se požívání alkoholu či jiných omamných látek, neboť z vnitřních předpisů Vojenské policie vyplývá, že výkon práce pod vlivem alkoholu je zakázán. Krajský soud poukázal i na skutečnost, že žalobce byl v době pracovní pohotovosti omezen co do způsobu trávení volného času apod. Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem proto uzavřel, že žalobci stanovená pohotovost představovala služební pohotovost podle § 30 zákona o vojácích z povolání.

Krajský soud se neztotožnil s tvrzením žalované, že v žalobcově případě nebyla naplněna materiální stránka služební pohotovosti, neboť nedošlo k vyhlášení stavu ohrožení státu či válečného stavu. Konstatoval, že žalovaná se na základě namítané skutečnosti nemůže zprostit povinností vyplátit žalobci odměnu za výkon pohotovosti, neboť omezení vyplývající z výkonu dosažitelnosti objektivně sloužila ke stejnému účelu jako služební pohotovost podle § 30 zákona o vojácích z povolání. I v případě zajištění funkcí armády v mírovém období je nezbytné udržovat systém pohotovostí, aby mohly být plynule plněny úkoly armády spojené s přechodem do válečného stavu či stavu ohrožení státu. Krajský soud nepřisvědčil ani argumentu žalované, že žalobci byl vyplácen za výkon bojové a mobilizační pohotovosti zvláštní příplatek, přičemž poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 12. 2012, č. j. 6 Ads 71/2012 - 47, podle něhož zvláštní příplatek nemůže nahrazovat odměnu za služební pohotovost. Konstatoval, že omezení, která žalobci vznikla v souvislosti s požadavkem dosažitelnosti do 360 minut, přetrvávají i v případě dosažitelnosti bez časového limitu. Příslušníci byli i v případě takto stanovené pohotovosti povinni být dostupní na telefonu, zdržet se konzumace alkoholických nápojů, popřípadě nastoupit k plnění úkolů v rámci pohotovosti, přičemž časový limit k nástupu do služby jim byl stanoven až v rámci zvláštního nařízení. Krajský soud nadto z obsahu správního spisu zjistil, že nadřízení vojáky nikterak nepoučili o obsahu tohoto druhu pohotovosti, což samo o sobě vede k závěru o jeho účelovosti. Zdůraznil, že omezený rozpočet a potřeba zajistit výkon pohotovostního režimu nemůže být důvodem k porušování práv vojáků, a ztotožnil se závěry veřejného ochránce práv ve stanovisku ze dne 20. 8. 2013, podle kterých je nezákonné jakékoliv omezení vojáka mimo dobu služby, které nemá oporu v právním předpise.

Krajský soud však prisvědčil žalované, že žalobci nenáleží nárok na odměnu za dosažitelnost bez časové normy v období od 1. 2. 2012 do podání jeho žádosti, a to v případech, kdy do této pohotovosti týdenními rozkazy vůbec nebyl zařazen.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

V jejím doplnění stěžovatelka uvedla, že žalobce v letech 2011 a 2012 s ohledem na aktuální bezpečnostní situaci v České republice nemohl být a také nebyl na základě vnitřních rozkazů velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav v nepřetržité služební pohotovosti z důvodu jeho zařazení do bojové a mobilizační pohotovosti. Tuto právní otázku krajský soud posoudil nesprávně a napadený rozsudek je tak nezákonný.

Podle stěžovatelky totiž hotovostní systém u Vojenské policie byl a stále je konstruován jako komplexní systém, přičemž bojová a mobilizační pohotovost je pouze jednou z jeho součástí. Jedná se o systém určený (nejen) k zabezpečení úkolů spojených se zajištěním vnější i vnitřní bezpečnosti státu. Vedle zabezpečení plnění úkolů směřujících k dosažení a udržení

bojové a mobilizační pohotovosti byl hotovostní systém u Vojenské policie koncipován též pro zabezpečení plnění úkolů plynoucích z krizového řízení a krizových opatření nebo nepředvídatelných událostí prostřednictvím institutu služební pohotovosti (dosažitelnosti). Přestože jednotlivé druhy pohotovostí fungovaly u Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav souběžně, každá z nich plnila jiný účel, respektive každá z nich byla určena pro zabezpečení jiného typu úkolů. Z hlediska účelu je především nezbytné rozlišovat mezi bojovou a mobilizační pohotovostí na straně jedné a pohotovostí spojenou s plněním úkolů plynoucích z krizového řízení a krizových opatření nebo nepředvídatelných událostí mimo mimořádné stavy na straně druhé.

Zabezpečení plnění úkolů směřujících k dosažení a udržení bojové a mobilizační pohotovosti se vztahuje výlučně k zabezpečení vnější bezpečnosti státu, tedy na mimořádné situace vojenské povahy pro případy napadení České republiky, ohrožení její svrchovanosti, územní celistvosti či demokratických zásad a společné obrany v rámci mezinárodních závazků. Jedná se tedy o postupný přechod vojenského útvaru z mírového stavu přes stav ohrožení státu na stav válečný. Naproti tomu zabezpečení plnění úkolů plynoucích z krizového řízení a krizových opatření nebo nepředvídatelných událostí má vazbu na zajištění vnitřní bezpečnosti státu, tedy na mimořádné situace nevojenské povahy, které souvisejí buď s plněním úkolů vyplývajících z věcné působnosti Vojenské policie, tj. typicky služební pohotovost vyšetřovatele, člena výjezdové skupiny a psovoda, nebo s plněním úkolů Vojenské policie v rámci integrovaného záchranného systému, což jsou typicky havárie.

Stěžovatelka vymezila relevantní mimořádné stavy a jejich právní zakotvení, jakož i společné znaky obou typů pohotovostí. Připomněla, že ozbrojené síly mají v době po vyhlášení mimořádných stavů plnit úkoly, které se významně odlišují od úkolů v době míru. Především jde o nutnost zabezpečení obrany státu s výrazně vyšším počtem osob a materiálu, než je mírová organizační struktura ozbrojených sil. Protože k rozšíření není možné dojít z hodiny na hodinu, je připraven již v době míru poměrně podrobný plán zabezpečující rozvinutí ozbrojených sil a dosažení takového stupně připravenosti, aby jednotlivé útvary byly schopny plnit nové úkoly, jež v souvislosti s obranou státu mají. Tento plán počítá s určitými opatřeními již před vyhlášením těchto stavů, která jsou aktivována zvláštním nařízením. Konkrétně v případě zabezpečení plnění úkolů směřujících k dosažení a udržení bojové a mobilizační pohotovosti se jedná o zvláštní nařízení náčelníka Generálního štábu a v návaznosti na něj též o zvláštní nařízení náčelníka Vojenské policie, po nichž by došlo i k samotnému nařízení služební pohotovosti v rámci bojové a mobilizační pohotovosti. V době míru tedy vyčlenění příslušníci mimo službu neplnili žádné úkoly směřující k dosažení a udržení bojové a mobilizační pohotovosti a nebyli povinni dostavit se v určené časové lhůtě na určené místo. Rozvinutí sil a prostředků k vedení boje a podpůrných prací představuje déletrvající složitý proces plánování a přípravy trvající v řádu týdnů až měsíců. Stěžovatelka vysvětlila, že v době míru byla pro případ hrozícího zhoršení bezpečnostní situace pro zabezpečení plnění tzv. předběžných opatření (tedy v zásadě přípravných a plánovacích akcí) využita struktura řízení určená prioritně k reakci na mimořádné situace, při kterých byla nařizována týdenními vnitřními rozkazy služební pohotovost. V rozsahu, v jakém žalobce vykonával pohotovost na základě týdenních rozkazů, stěžovatelka nikterak nezpochybnila jeho nárok na služební odměnu.

Stěžovatelka se následně zaměřila na rozdíly mezi uvedenými typy pohotovostí, které podle ní spočívají v účelu a zabezpečovaných úkolech. Právě pro odlišnost činnosti je potřeba vyčlenit vojáky a občanské zaměstnance do určitých skupin a na určité funkce odlišné od mírového služebního nebo pracovního zařazení, připravovat je, proškolit apod. Nařízení pohotovosti v mírovém stavu u Vojenské policie bez zvláštního nařízení náčelníka Generálního

pokračování

štábu a následně zvláštního nařízení náčelníka Vojenské policie by bylo nesmyslné, protože by nebylo s kým, pro koho a jak plnit úkoly bojové a mobilizační pohotovosti, pokud by nedocházelo současně k rozvíjení ozbrojených sil. Jako příklad stěžovatelka uvedla argument žalobce, že jej dne 26. 1. 2012 povolal náčelník operačního střediska do zaměstnání z důvodu mimořádné události, tj. pádu parašutisty, to znamená k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti. Z výše uvedeného je však podle stěžovatelky zřejmé, že se nejednalo o uvedený typ pohotovosti, nýbrž o výkon služby nad základní týdenní dobu dle § 29 odst. 1 zákona o vojácích z povolání.

Rozdíl mezi těmito dvěma skupinami pohotovostí však krajský soud zcela pominul, v důsledku čehož je napadený rozsudek nepřezkoumatelný.

Stěžovatelka se vymezila rovněž proti argumentaci krajského soudu na straně 11 a 12 odůvodnění napadeného rozsudku, která je podle ní zmatečná. Uvedla, že krajský soud v rozporu se spisy zaměnil týdenní zařazování do služební pohotovosti spojené s plněním úkolů plynoucích z krizového řízení a krizových opatření nebo nepředvídatelných událostí s institutem zařazování do bojové a mobilizační pohotovosti. Uvedená záměna přitom vedla k chybnému závěru, že stěžovatelka usilovala obejít institut služební pohotovosti podle § 30 zákona o vojácích z povolání institutem bojové a mobilizační pohotovosti. Nařízení služební pohotovosti konkrétním týdenním rozkazem pro zabezpečení plnění úkolů plynoucích z krizového řízení a krizových opatření nebo nepředvídatelných událostí není v zásadě vázáno na žádnou další podmínku. Složitější je to v případě zabezpečení plnění úkolů směřujících k dosažení a udržení bojové a mobilizační pohotovosti. Ta představuje vnější události, případně ohrožením státu, iniciovaný, postupný a organizovaný proces přechodu ze stavu mírového na stav válečný, což je spojeno s postupným rozvinutím sil a prostředků. Celý proces začíná v návaznosti na hrozící bezpečnostní riziko přijetím tzv. předběžných opatření v míru. S tím související úkoly plní pouze příslušníci zařazení v konkrétním týdenním vnitřním rozkazu do tzv. Operačního střediska Skupiny velení a řízení, jimž byla nařízena služební pohotovost.

V následující části stěžovatelka podrobně vysvětlila proces přechodu ze stavu mírového na stav válečný, a to na základě nařízení náčelníka Generálního štábu pro zabezpečení bojové pohotovosti v rezortu Ministerstva obrany č. j. V528/2011-1160. Uvedla, že v rámci předběžných opatření při zabezpečování bojové pohotovosti dochází k přípravě na provedení uvědomování a povolávání příslušníků útvarů Vojenské policie, to však v řádu několika dnů až měsíců, nikoliv hodin.

Stěžovatelka připomněla, že žalobce opřel svůj nárok na výplatu odměn za nařízenou služební pohotovost o zařazení do bojové a mobilizační pohotovosti podle vnitřních rozkazů velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav č. 1/2011 a č. 1/2012. K tomu stěžovatelka uvedla, že vnitřní rozkaz velitele útvaru má povahu interního řídicího aktu, který upravuje každodenní chod útvaru, a to pravidelně od pátku do příštího pátku. Vyjma uvedených vnitřních rozkazů obsahovaly všechny další vnitřní rozkazy ustanovení krátkodobé povahy vztahující se ke konkrétní události, například udělení řádné dovolené, vyslání na služební či pracovní cestu, nařízení konkrétní služební nebo pracovní pohotovosti konkrétní osobě na konkrétní termín, nařízení služby nad základní týdenní dobu služby apod. V tomto ohledu měly vnitřní rozkazy č. 1/2011 a č. 1/2012 výjimečné postavení, neboť se od ostatních vnitřních rozkazů zásadně odlišovaly a obsahovaly spíše obecná organizační ustanovení dlouhodobé povahy platná po celý aktuální kalendářní rok. Stěžovatelka vysvětlila, že v podmínkách Velitelství Vojenské policie bylo zavedenou praxí, že nařízení služební pohotovosti, tedy skutečné omezení vojáka na určitou konkrétní dobu, bylo stanoveno výlučně v týdenních rozkazech velitele, v nichž byli vojáci

zařazení na konkrétní pozici v rámci jednotlivých skupin hotovostního systému, tj. například operátoři operačního střediska, výjezdová skupina, vyšetřovatel, psovod, pyrotechnik apod.

Žalobce však byl podle stěžovatelky ve vnitřních rozkazech velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav vždy pouze předurčen jako příslušník výjezdové skupiny a jako příslušník operačního střediska a od roku 2010 také jako vyšetřovatel, a to aniž by z tohoto organizačního vyčlenění pro tuto osobu vyplývala jakákoli omezení mimo dobu služby. Teprve v následujících týdenních vnitřních rozkazech velitele byly žalobci zpravidla uvedením jeho jména v příslušné tabulce určeny na jasně vymezené a časově omezené období (zpravidla kalendářní týden) konkrétní úkoly spojené již s konkrétní funkcí, kterou měl zastávat a s níž se pojila povinnost dostavit se v určené časové lhůtě od tzv. aktivace na pracoviště nebo jiné určené místo. Pouze v těchto případech byla žalobci nadřízeným nařízena služební pohotovost. V zásadě identický systém jako v případě služební pohotovosti nařizované z důvodu zabezpečení plnění neodkladných úkolů v reakci na krizové nebo jinak nepředvídatelné situace by platil po vyhlášení zvláštních opatření v případě služební pohotovosti nařizované z důvodu plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti. Z pouhého předurčení k bojové a mobilizační pohotovosti však žalobci nevyplývala žádná omezení. Stěžovatelka podotkla, že v tomto duchu, zejména o skutečnosti, podle níž zařazením do systému bojové a mobilizační povinnosti ve vnitřním rozkaze nedochází *ipso facto* k nařízení služební pohotovosti, byli příslušníci předmětného vojenského útvaru, včetně žalobce, výslovně poučováni. Výše uvedené závěry podle stěžovatelky prokazují rovněž samotná díkce příslušných pasáží vnitřních rozkazů č. 1/2011 a č. 1/2012, která sama o sobě přímo nenařizuje služební pohotovost.

Stěžovatelka konstatovala, že popsanému fungování hotovostního systému u Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav ve zkoumaném období odpovídají i výpovědi svědků pplk. v záloze K., mjr. v záloze L., mjr. G., plk. Generálního štábu D. a pplk. v záloze Ch.

Stěžovatelka vysvětlila, že požadovala a prověřovala kontaktní údaje příslušníků Velitelství Vojenské policie na základě Jednacího řádu Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav z let 2011 a 2012, a to zcela legitimně s cílem zabezpečit aktuální spojení na příslušníky pro případy zhoršení bezpečnostní situace, respektive při přechodu do vyššího stupně bojové připravenosti. Stejný cíl stěžovatelka sledovala i v rámci plošných prověrek před svátky. Žalobce přitom neuvedl jediný argument nasvědčující závěru, že stěžovatelka toliko nezjišťovala aktuálnost spojení, popřípadě, že by z nemožnosti navázat spojení vyvodila jakýkoliv postih.

V důsledku právního názoru krajského soudu by podle stěžovatelky bylo nutné připustit, že žalobce a v zásadě všichni příslušníci daného vojenského útvaru byli minimálně po dobu dvou let bez ustání a bez ohledu na neexistenci relevantní bezpečnostní hrozby zatíženi povinnostmi zdržovat se na místech pokrytých signálem mobilního operátora, zvednout mobilní telefon, zdržet se konzumace alkoholu a být v dosahu 360 minut od místa určení. Nadto, by uvedená situace zřejmě trvala až dosud. Takový závěr však stěžovatelka označila za absurdní, neboť tak výrazné omezení by bylo pro většinu příslušníků a zřejmě i pro žalobce nepřijatelné. Podle stěžovatelky lze předpokládat, že za uvedených podmínek by Ministerstvo obrany jen stěží hledalo zaměstnance. Nadto, bylo by nelogické nařídit trvalou služební pohotovost příslušníků Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav v případě absence bezpečnostní hrozby, kdyby takto určení vojáci nemohli plnit úkoly spojené s bojovou a mobilizační pohotovostí, protože by neměli s kým, pro koho a jak úkoly bojové a mobilizační pohotovosti plnit.

Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

pokračování

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalobce uvedl, že stěžovatelka zamlčela některé aspekty věci. Ohradil se proti tvrzení, že do spisového materiálu byly vloženy listinné důkazy na jeho žádost. Prvoinstanční orgán podle žalobce neprovedl ani jeden z výsledků, o které žádal; nadto do spisu nezaložil nařízení k zabezpečení svátků z let 2011 a 2012, úkolové listy ani jednací řád z roku 2012. Konstatoval, že prvoinstanční orgán byl již od začátku řízení rozhodnut nevyhovět jeho žádosti a tomu přizpůsobil svůj postup. Žalobce odmítl, že by svou žádost opřel toliko o nešťastně zvolenou větu ve vnitřních rozkazech. Zdůraznil, že vyšel zejména z poučení, kterého se mu dostalo od náčelníka štábu pplk. K., jenž zastřešoval hotovostní systém u Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav. Žalobce zopakoval, že se počátkem roku 2011 zúčastnil školení pod vedením náčelníka štábu pplk. K., který uvedl, že všichni příslušníci útvaru jsou po celý rok zařazeni do pohotovosti s časovou normou 360 minut a každý příslušník velitelství musí být po pracovní době dostupný na telefonu pro případ mimořádných událostí. Toto poučení podle žalobce potvrzuje rovněž výpověď pplk. B., kterého nelze považovat za nedůvěryhodného, neboť o proplacení pohotovosti nežádal. Ani pplk. B. přitom neměl znalosti o podstatě bojové a mobilizační pohotovosti. K tvrzení stěžovatelky, že primárním zdrojem informací k systému bojové pohotovosti bylo nařízení náčelníka Generálního štábu č. j. V528/2011-1160, žalobce uvedl, že se zřejmě jednalo o dokument v režimu vyhrazeno, a proto se s ním nemohl seznámit. Žalobce uvedl, že stěžovatelka podrobněji vymezila bojovou a mobilizační pohotovost až v kasační stížnosti, nic jí však nebránilo, aby tak učinila už ve správním řízení, respektive, aby tak poučila příslušníky Vojenské policie. Žalobce konstatoval, že neměl informace o systému bojové a mobilizační pohotovosti; tyto otázky se totiž netýkaly obsahu jeho služební náplně a nekonalo se k nim žádné školení. To ostatně potvrdili i plk. D. a mjr. G. v rámci své svědecké výpovědi. Ten na otázku, zda může blíže vysvětlit systém bojové a mobilizační pohotovosti, uvedl, že to není možné z důvodu utajení. Žalobce Nejvyššímu správnímu soudu sdělil jména konkrétních osob, které mu potvrdily, že ani do současné doby se neúčastnily žádného školení k problematice bojové a mobilizační pohotovosti. Žalobce se důrazně ohradil proti tvrzení stěžovatelky, že byl poučen o systému bojové pohotovosti, neboť součástí spisu není jediný výsledek, který by jej jmenovitě s takovým poučením spojil.

Žalobce konstatoval, že plošné prověrky aktuálnosti spojení byly prováděny prakticky před každým svátkem. Z tohoto důvodu žalobce žádal o doplnění dokazování nařízeními velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav k zabezpečení svátků z let 2011 a 2012. Tento důkaz však správní orgány neprovedly. Nadto, žalobce konstatoval, že některé prověrky na pokyn nadřízeného prováděl přímo on sám. Přitom se nejednalo o pouhé zjištění aktuálnosti spojení. V textu nařízení je uvedeno, že účelem telefonických prověrek je zabezpečení dosažitelnosti podřízených. S ohledem na definici dosažitelnosti je podle žalobce zřejmé, že příslušník musel být telefonicky dostupný a současně musel být připraven dostavit se v časové normě do zaměstnání. Žalobce připomněl, že i náčelník Vojenské policie v rozhodnutí ze dne 29. 9. 2015, č. j. 96-25-26/2012-5104, uvedl, že prověrky spojení byly „[...] prováděny za účelem možného kontaktování příslušníků útvaru a eventuálně jejich povolání do výkonu služby v případě naléhavé potřeby.“ Podle žalobce by bylo provádění prověrek za stěžovatelkou deklarovaným účelem nelogické, neboť prověření spojení by postačovalo až v okamžiku zhoršení bezpečnostní situace. Žalobce poznamenal, že na základě vnitřního rozkazu a poučení, kterého se mu dostalo, udržoval spojení s útvarem a v letech 2011 a 2012 také byl několikrát povolán do zaměstnání. V této souvislosti žalobce předložil protokol o události, ke které byl povolán dne 26. 1. 2012, a požádal o výslech npor. Ing. R. K. k dalším případům, kdy se tak stalo. K tvrzení stěžovatelky, že žalobce v těchto situacích nebyl povolán v rámci bojové a mobilizační pohotovosti, žalobce namítl, že se jednalo o mimořádnou událost. Přitom předmětné ustanovení o bojové a

mobilizační pohotovosti se mělo, podle výpovědi pplk. K., ale i dřívějšího tvrzení mjr. L., vztahovat právě k řešení mimořádných událostí. K tvrzení stěžovatelky, že za neuskutečnění telefonického spojení nebyl nikdy vyvozen jakýkoliv postih, žalobce uvedl, že rovněž nebyl doložen jediný případ, kdy by příslušník nenavázal spojení.

Žalobce konstatoval, že požadavkem na dosažitelnost, respektive telefonickou dostupnost, byl reálně omezen, neboť u sebe musel mít neustále funkční a nabitý telefon a nemohl se zdržovat v místech bez signálu mobilního operátora, tedy ani na vlastní rekreační chatě. Žalobce podotkl, že musel udržovat v provozuschopném stavu vlastní automobil, neboť prostředky hromadné dopravy by se do zaměstnání nedostal v požadovaném časovém limitu. Žalobce se rovněž vyjádřil k tvrzení stěžovatelky, že služební pohotovosti byly nařizovány zejména týdenními vnitřními rozkazy a žalobci tak muselo být zřejmé, že v případě bojové pohotovosti se o služební pohotovost nejedná. K tomu uvedl, že některé pohotovosti u Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav vůbec nebyly ve vnitřních rozkazech uvedeny. Skutečnost, že bojová pohotovost byla nařízena toliko předmětným rozkazem, proto v žalobci nezbudila žádné pochybnosti; jednalo se o nepřetržitou pohotovost. Nadto, poučení, které proběhlo ve vztahu k této pohotovosti, bylo v souladu se zavedenou praxí a odpovídalo textu v rozkaze a v jednacím řádu. Žalobce konstatoval, že v projednávané věci nelze vycházet ze systematiky bojové pohotovosti, jak ji vysvětlila stěžovatelka, ale výlučně z toho, co bylo uvedeno ve vnitřních rozkazech včetně jednacního řádu a zejména z provedeného poučení. Namítl, že příslušník nemá reálnou možnost přezkoumávat rozkazy svých nadřízených, popřípadě odmítnout splnění jejich požadavků s tím, že neodpovídají systematické bojové pohotovosti. Jediným důvodem pro odmítnutí rozkazu je, že by jím byl spáchán trestný čin. Žalobce uvedl, že svědci plk. D., pplk. Ch., a mjr. L. nevyprávěli pravdu a kpt. JUDr. Š. neprováděl důkazy zákonným způsobem, působil na svědky a upravoval jejich výpovědi. Konstatoval, že výpověď mjr. L. ze dne 7. 10. 2014 nebyla pro správní orgány výhodná, a proto byl svědek po šesti dnech vyslechnut ke stejným otázkám znovu. Žalobce poukázal na rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 30. 11. 2015, č. j. 36 Ad 62/2013 - 42, a ze dne 30. 11. 2015, č. j. 36 Ad 63/2013 - 43, a uvedl, že žalobci v těchto případech tvrdili, že bojová pohotovost byla v jejich útvaru nařizována na základě rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku, přičemž krajský soud k argumentaci žalovaného systematikou bojové pohotovosti nepřihlédl. Z těchto případů je podle žalobce patrné, že ani u jiných vojenských útvarů nebyl systém bojové a mobilizační pohotovosti nastaven v souladu s rozkazem ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku a že jejich příslušníci neměli povědomí o tomto systému tak, jak je vysvětlen v kasační stížnosti. Žalobce také poukázal na zprávu o šetření Veřejné ochránčyně práv sp. zn. 2145/2014/VOP/VBG a vysvětlil, z jakých historických důvodů správní orgány přijaly nesprávnou rozhodovací praxi.

Vzhledem ke všem uvedeným okolnostem bylo podle žalobce na místě zrušit rozhodnutí správních orgánů.

V doplnění vyjádření ke kasační stížnosti žalobce uvedl, že nařízení náčelníka Generálního štábu č. j. V528/2011-1160 bylo schváleno dne 23. 12. 2011 a nabylo účinnosti až dne 1. 2. 2012, avšak předmětná ustanovení v rozkazu velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav č. 1/2011 nabyly účinnosti již ke dni 1. 1. 2011. Vzhledem k tomu podle žalobce nelze vysvětlovat systematiku bojové pohotovosti prostřednictvím nařízení, které v posuzované době neexistovalo. Naopak je zřejmé, že vojáci s tímto dokumentem nemohli být seznámeni a rozkaz č. 1/2011 nemá se systematikou bojové pohotovosti nic společného. Žalobce konstatoval, že požádal bývalé příslušníky Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav, aby se vyjádřili k otázce, zda byli seznámeni se systematikou bojové pohotovosti, přičemž všichni uvedli, že tomu tak nebylo. Žalobce zaslal soudu dokument označený „výstavba a plánování“.

pokračování

ze kterého dovodil, že od 1. 1. 2011 byla u Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav nařízena bojová a mobilizační pohotovost.

S obsahem vyjádření ke kasační stížnosti polemizovala stěžovatelka v následné replice, v níž dále zopakovala argumentaci uvedenou ve stížnostních námitkách a v žalobním řízení. Na tuto repliku reagoval žalobce duplikou, jejíž přesný obsah není rovněž nutné pro potřeby rozhodování o této kasační stížnosti reprodukovat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že byla podána z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V ní sice stěžovatelka uvedla, že krajský soud kromě nezákonnosti zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti a zmatečnosti, neboť pominul rozdíl mezi bojovou a mobilizační pohotovostí a pohotovostí spojenou s plněním úkonů plynoucích z krizového řízení a krizových opatření nebo nepředvídatelných událostí a týdenní zařazování do druhé z těchto pohotovostí, na jehož základě již byla žalobci přiznána odměna za služební pohotovost, zaměnil s institutem zařazování do bojové a mobilizační povinnosti. Tyto kasační námitky však představují argumenty, jimiž stěžovatelka zpochybnila závěr krajského soudu o nařízení služební pohotovosti žalobce z důvodu jeho zařazení do bojové a mobilizační pohotovosti. Stěžovatelka tak ve skutečnosti považuje napadený rozsudek toliko za nezákonný, protože v něm krajský soud posoudil stěžejní právní otázku nesprávně.

Nesprávné právní posouzení jakožto důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní předpis, popř. je sice aplikován správný právní předpis, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 30 odst. 1 a 2 zákona o vojácích z povolání *vyžaduje-li to důležitý zájem služby, může nadřízený nařídít vojákovi služební pohotovost. Služební pohotovostí se rozumí přítomnost vojáka ve vojenských objektech nebo na jiných místech, která určí nadřízený, a to mimo dobu služby.* Podle § 19 odst. 2 zákona o platu *za hodinu pracovní pohotovosti mimo pracoviště mimo pracovní dobu zaměstnanec přísluší zaměstnanci odměna ve výši 15 %, a jde-li o den pracovního klidu, ve výši 25 % poměrné části platového tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku, připadající na jednu hodinu práce bez práce přesčas v měsíci, na který připadla pracovní pohotovost.*

Nejvyšší správní soud se výkladem těchto zákonných ustanovení v předmětné věci již v minulosti zabýval. V rozsudku ze dne 26. 9. 2013, č. j. 4 Ads 55/2013 - 59, z důvodů tam uvedených dospěl k závěru, že o služební pohotovost vykonávanou na jiném místě než ve vojenských objektech ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání se může jednat i v případech, kdy služební orgán v rozkaze nařídí vojákovi „dosažitelnost“, popřípadě jinými slovy vojákovi mimo dobu služby nařídí omezení, jehož účel je stejný jako v případě služební pohotovosti (tj. zajištění připravenosti vojáka nastoupit k plnění služebních úkolů v časovém limitu), a to i když v rozkaze není uvedeno konkrétní místo, na němž se voják musí v době služební pohotovosti zdržovat. Za takto nařízenou služební pohotovost pak vojákovi náleží odměna podle § 19 odst. 2 zákona o platu. Jelikož rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 3. 5. 2013, č. j. 45 Ad 12/2012 - 39, a rozhodnutí náčelníka stěžovatelky o odvolání ze dne 12. 10. 2012, č. j. 96-25-3/2012-5104, vycházely z opačného právního názoru, tak byly v předchozím řízení o kasační stížnosti zrušeny. V dalším řízení bylo rozhodnutím náčelníka stěžovatelky ze dne 18. 2. 2014, č. j. 96-25-12/2012-5104, zrušeno i předchozí

rozhodnutí velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav ze dne 29. 6. 2012, č. j. 60-6/2012-2664, a věc mu byla vrácena k novému projednání.

Nejvyšší správní soud však v rozsudku ze dne 26. 9. 2013, č. j. 4 Ads 55/2013 - 59, řešil jen v obecné rovině právní otázku, zda vojáku náleží odměna za rozkazem nařízenou pohotovost, ať již je jakkoliv nazvaná, v jejímž rámci má být připraven nastoupit k plnění služebních úkolů v určitém časovém limitu bez uvedení konkrétního místa, na němž se má zdržovat. Z kladné odpovědi na tuto otázku však není možné automaticky dovodit, že žalobci musel být v novém řízení před správními orgány přiznán nárok na výplatu odměny za služební pohotovost v souvislosti s plněním úkolů bojové a mobilizační pohotovosti. Takovým právním názorem totiž Nejvyšší správní soud služební orgány nezavázal, což ostatně nemohl učinit, neboť v předchozím řízení o kasační stížnosti se s ohledem na tehdy uplatněné stížnostní námítky vůbec nezabýval právní povahou bojové a mobilizační pohotovosti ani způsobem jejího výkonu žalobcem ve vztahu k ustanovením § 30 odst. 1 a 2 zákona o vojácích z povolání a § 19 odst. 2 zákona o platu.

V dalším řízení proto mohly správní orgány v tomto směru učinit samostatnou úvahu. Takto byly oprávněny postupovat i za situace, kdy vnitřními rozkazy velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav ze dne 3. 1. 2011, č. 1/2011, a ze dne 2. 1. 2012, č. 1/2012, byl žalobce dnem 1. 1. 2011 a 1. 1. 2012 výslovně zařazen do bojové a mobilizační pohotovosti s povinností být připraven dostavit se na stanovený signál na určené místo v časové normě do 360 minut. Samotné zařazení žalobce do této pohotovosti totiž automaticky neznamenalo nařízení služební pohotovosti ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání. Jestliže tedy služební orgány v novém řízení nepřiznaly žalobci nárok na výplatu odměny za služební pohotovost podle § 19 odst. 2 zákona o platu z titulu bojové a mobilizační pohotovosti, nelze v jejich rozhodnutích spatřovat nerespektování závazného právního názoru vysloveného v předchozím rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2013, č. j. 4 Ads 55/2013 - 59.

V novém řízení o žalobě krajský soud oproti oběma správním orgánům dospěl k závěru, že žalobci z důvodu jeho zařazení do bojové a mobilizační pohotovosti ve vnitřních rozkazech velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav č. 1/2011 a č. 1/2012 byla nařízena služební pohotovost ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání. Uvedený závěr opřel o znění těchto vnitřních rozkazů velitele Velitelství Vojenské policie ve spojení s rozkazem ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku. Úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o této kasační stížnosti je tedy posoudit, zda na základě uvedených rozkazů byla žalobci skutečně nařízena služební pohotovost z důvodu jeho zařazení do bojové a mobilizační pohotovosti, za kterou by mu náležela odměna podle § 19 odst. 2 zákona o platu. O její výplatu žalobce požádal dne 22. 6. 2012, v němž doplnil svou původní žádost ze dne 22. 3. 2012 o zpětné přiznání odměny za služební pohotovosti vykonávané v předchozích třech letech.

Institut bojové a mobilizační pohotovosti byl v rozhodném období vymezen především v rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku. Podle něho se bojovou a mobilizační pohotovostí rozumí činnost vykonávaná Ministerstvem obrany při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu. K zabezpečení plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti se organizuje příprava vojáků a občanských zaměstnanců, jimž za účast na této přípravě přísluší zvláštní příplatek za práce spojené s přípravou a zajišťováním obrany státu podle zvláštního interního normativního aktu a kolektivní smlouvy (bod 1). K plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti se podle bodu 2 vyčleňují všichni vojáci a též občanskí zaměstnanci, je-li to potřebné pro zabezpečení úkolů bojové a mobilizační pohotovosti a je-li jejich plnění sjednané v pracovní smlouvě nebo v dohodě o změně pracovních podmínek, a to v rozsahu uvedeném v příloze 1

pokračování

k tomuto rozkazu. V rámci přípravy k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti se přitom vojáci a občanskí zaměstnanci zařazují do plánu uvádění do bojové připravenosti, který zpravidla jednou týdně upřesňuje příslušný vedoucí zaměstnanec (bod 3). Podle bodu 4 však samotné zařazení vojáků a občanských zaměstnanců do plánu uvádění do bojové připravenosti se nepovažuje za oprávnění k vyhlášení služební nebo pracovní pohotovosti ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání a § 78 odst. 1 písm. h) zákoníku práce č. 262/2006 Sb., přičemž příslušný vedoucí zaměstnanec ji může vyhlásit z důvodu plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti pouze v případě naléhavé potřeby. V bodě 5 tohoto rozkazu se pak výslovně uvádí, že před vyhlášením služební pohotovosti k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti určí příslušný vedoucí zaměstnanec vojákovi místo, kde se bude v době služební pohotovosti zdržovat, jakož i způsob jeho vyrozumění a dopravy do místa výkonu práce. Za dobu této služební pohotovosti pak náleží vojákovi odměna podle § 19 a § 24 zákona o platu.

Z rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku tedy vyplývá, že bojová a mobilizační pohotovost se uplatňuje při vyhlášení stavu ohrožení státu a stavu válečného. Stav ohrožení státu může podle čl. 7 odst. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějšího předpisu, vyhlásit Parlament na návrh vlády, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy. Podle čl. 43 odst. 1 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, rozhoduje Parlament o vyhlášení válečného stavu, je-li Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Úkoly bojové a mobilizační pohotovosti se tedy vztahují výlučně k zabezpečení vnější bezpečnosti státu při mimořádných stavech vojenské povahy. Pro plnění těchto úkolů jsou vyčleněni všichni vojáci, kteří se však na ně v době míru toliko připravují a za tímto účelem jsou zařazováni do plánu uvádění do bojové připravenosti. Uvedené zařazení se však nepovažuje za nařízení služební pohotovosti podle § 30 zákona o vojácích z povolání. Ta totiž může být z důvodu plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti vyhlášena jen v naléhavých případech, čemuž předchází určení místa pobytu vojáka, způsobu jeho vyrozumění a dopravy do místa výkonu práce. Jen v těchto výjimečných případech a za uvedených podmínek lze vojákovi před vyhlášením stavu ohrožení státu či stavu válečného nařídit služební pohotovost v souvislosti s plněním úkolů bojové a mobilizační pohotovosti s nárokem na přiznání odměny podle § 19 zákona o platu. Taková úprava je ostatně logická, neboť nařizování trvalé či velmi časté služební pohotovosti jednotlivým vojákům z důvodu jejich plošného zařazení do bojové a mobilizační pohotovosti by při absenci vojenské hrozby nedávalo žádný smysl. Rozkazem ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku tak žalobci v roce 2011 a 2012 nebyla nařízena služební pohotovost.

Vnitřními rozkazy velitele Velitelství Vojenská policie Stará Boleslav č. 1/2011 a č. 1/2012 byl sice žalobce zařazen do bojové a mobilizační pohotovosti, nicméně toto opatření evidentně navazovalo na již zmíněné ustanovení bodu 2 rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku, podle něhož se k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti vyčleňují všichni vojáci. O tom svědčí vymezení účelu vnitřních rozkazů č. 1/2011 a č. 1/2012, jež spočívá ve stanovení údajů trvalého charakteru nutných pro chod Velitelství Vojenské policie, které vyplývají z norem vyšší právní síly, odborných předpisů a potřeb praxe. Navíc podle čl. 2 bodu V vnitřního rozkazu č. 1/2011 a bodu V vnitřního rozkazu č. 1/2012 bylo do bojové a mobilizační pohotovosti výslovně zařazeno celkem 225 respektive 221 příslušníků Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav, a proto by bylo absurdní považovat toto opatření za vyhlášení nepřetržité služební pohotovosti značného množství vojáků po celé období roků 2011 a 2012, v nichž nebyl vyhlášen mimořádný stav vojenské povahy. Navíc ve zmíněných ustanoveních vnitřních rozkazů č. 1/2011 a č. 1/2012 se výslovně neuvádí, že se příslušníkům uvedeného

vojenského útvaru v souvislosti s jejich zařazením do bojové a mobilizační pohotovosti nařizuje služební pohotovost podle § 30 zákona o vojácích z povolání.

V čl. 2 bodu V vnitřního rozkazu č. 1/2011 a bodu V vnitřního rozkazu č. 1/2012 byla příslušníkům Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav stanovena povinnost dostavit se na signál na určené místo v časové normě do 360 minut. Nicméně jim nebylo určeno místo, kde by se měli v době služební pohotovosti zdržovat, jakož ani způsob jejich vyrozumění a dopravy do místa výkonu práce. Právě takové náležitosti však mělo vyhlášení služební pohotovosti k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti obsahovat podle již zmíněného bodu 5 rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku. Kromě toho vnitřní rozkazy č. 1/2011 a č. 1/2012 stanovily různé časové normy i při plnění dalších úkolů uvedeného vojenského útvaru. Náčelníkovi operačního střediska, příslušníkům výjezdové skupiny a psvodu při služební pohotovosti mimo pracovní dobu byla k dostavení se na pracoviště stanovena časová norma do 120 minut. Dále podle vnitřního rozkazu č. 1/2011 při dosažitelnosti mimo pracovní dobu byly stanoveny tyto časové normy: „a) Příslušníci OStrVelVP po jednom příslušníkovi od OOd, OdLogPod, OdDPSI, OdOK, SOD, obsluhy KIS a OdZabZ s dosažením pohotovosti na pracovišti do 360 min., b) Vyšetřovatel VP po jednom příslušníkovi z OdOK určeném na dané období v souladu s rozdělovníkem HVelVP s dosažením pohotovosti na pracovišti do 360', c) Příslušníci skupiny LIBEREC s dosažením pohotovosti na pracovišti do 360 min., d) Skupiny doprovodů JE s dosažením pohotovosti na pracovišti do 18 hodin.“. Ve vnitřním rozkaze č. 1/2012 byly časové normy při dosažitelnosti mimo pracovní dobu vymezeny shodně s tímto rozdílem: „c) Příslušníci skupiny ochrany objektů MO s dosažením pohotovosti na pracovišti do 360 min., ... e) Skupina doprovodu náhradního ošacení s dosažením pohotovosti na pracovišti do 16 hodin.“. Ani v těchto případech však vnitřními rozkazy č. 1/2011 a č. 1/2012 nebyla příslušníkům Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav výslovně nařízena služební pohotovost podle § 30 zákona o vojácích z povolání. Takový postup by byl ostatně velmi nelogický, neboť by znamenal plošné vyhlášení stálé služební pohotovosti všech příslušníků dotčených skupin vojenského útvaru.

Je tedy zřejmé, že vnitřní rozkazy velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav č. 1/2011 a č. 1/2012 obsahovaly jen obecná a organizační pravidla dlouhodobé povahy platná po celý kalendářní rok 2011 a 2012. Těmito rozkazy nedošlo k vyhlášení plošné a stálé služební pohotovosti ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání, nýbrž jen ke stanovení okruhu příslušníků, kterým může být v průběhu těchto let služební pohotovost nařízena, včetně časových norem, ve kterých se mají dostavit na pracoviště k plnění příslušných služebních úkolů. Stanovení povinnosti vojáků zařazených do bojové a mobilizační pohotovosti být připraven dostavit se na stanovený signál na určené místo do 360 minut je tedy nutné s ohledem na celkový obsah vnitřních rozkazů č. 1/2011 a č. 1/2012 ve spojení s dikcí a účelem rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku chápat tak, že tato časová norma se uplatní až při výslovném nařízení služební pohotovosti konkrétním příslušníkům Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav v souvislosti s plněním úkolů bojové a mobilizační pohotovosti.

Služební pohotovost ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání tak vůči příslušníkům jednotlivých skupin uvedeného vojenského útvaru byla vyhlášována až následujícími vnitřními rozkazy velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav, v nichž jim zpravidla na období jednoho týdne byly stanoveny konkrétní úkoly v rámci hotovostního systému, včetně povinnosti dostavit se do místa výkonu práce v určité časové normě, jak vyplývá z obsahu správního spisu. V těchto navazujících vnitřních rozkazech byly v rozhodném období nařizovány služební pohotovosti v souvislosti s plněním úkolů operátora operačního střediska, vyšetřovatele a člena výjezdové skupiny taktéž žalobci, za něž mu byly rozhodnutím prvoinstančního správního orgánu přiznány odměny. Uvedenými vnitřními rozkazy krátkodobé povahy však žalobci nebyla nařízena

pokračování

služební pohotovost k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti, a proto mu v souvislosti s jeho pouhým zařazením do tohoto druhu pohotovosti nemohla náležet odměna podle § 19 odst. 2 zákona o platu.

Na závěru o toliko rámcové povaze vnitřních rozkazů č. 1/2011 a č. 1/2012 nemůže nic změnit ani 14. část Jednacího řádu Velitelství Vojenské policie č. j. 156/2010-2664, která upravuje problematiku bojové a mobilizační připravenosti a v níž se uvádí, že každý příslušník tohoto vojenského útvaru je povinen nahlásit aktuální adresu bydliště a způsob vyrozumění v době jeho nepřítomnosti, přičemž konkrétní spojení si volí samostatně a za jeho spolehlivost je plně odpovědný. Stanovení povinnosti vojáka sdělit své kontaktní údaje totiž představuje požadavek, který je obvyklý taktéž v pracovněprávních vztazích a který evidentně nepředstavuje omezení srovnatelné s vyhlášením služební pohotovosti.

Vnitřním rozkazem velitele Velitelství Vojenské policie č. 6/2012 ze dne 3. 2. 2012 byl změněn bod III vnitřního rozkazu č. 1/2012 tak, že byla nově stanovena dosažitelnost příslušníků tohoto vojenského útvaru mimo pracovní dobu bez časové normy s povinností dostavit se v co nejkratší době do zaměstnání. Tato změna se však netýkala vojáků zařazených do bojové a mobilizační pohotovosti a nemohla se nikterak dotknout toliko obecné a organizační povahy vnitřního rozkazu č. 1/2012, kterým nemohla být služební pohotovost vyhlášena.

Je tedy možné konstatovat, že na základě vnitřních rozkazů velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav č. 1/2011 a č. 1/2012 ve spojení s rozkazem ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku nebyla žalobci nařízena služební pohotovost podle § 30 zákona o vojácích z povolání v souvislosti s jeho zařazením do bojové a mobilizační pohotovosti ani mu těmito rozkazy nebyla v mimopracovní době uložena omezení srovnatelná se služební pohotovostí. Proto žalobci v tomto případě nemohla náležet odměna podle § 19 odst. 2 zákona o platu. Tuto právní otázku krajský soud posoudil nesprávně, v důsledku čehož je naplněn důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

S ohledem na všechny uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným v tomto zrušovacím rozsudku.

V dalším řízení tedy bude krajský soud vycházet z toho, že v důsledku zařazení do bojové a mobilizační pohotovosti vnitřními rozkazy velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav č. 1/2011 a č. 1/2012 žalobci nebyla nařízena služební pohotovost ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání. Proto se vypořádá s dalšími žalobními námitkami, na jejichž základě posoudí, zda žalobci byla nařízena služební pohotovost k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti na základě jiného vnitřního řídicího aktu. Především však krajský soud zváží, jestli v souvislosti se zařazením do bojové a mobilizační pohotovosti byla žalobci fakticky uložena omezení, která by svou intenzitou byla srovnatelná s nařízením služební pohotovosti, a jestli uvedený institut nebyl v rozporu s rozkazem ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku zneužit k vyhlášení faktické neustálé služební pohotovosti příslušníků Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav i v mírové době, a to případně i za účelem plnění úkolů, jež nemají s bojovou a mobilizační pohotovostí žádnou souvislost. Podle tvrzení uvedených v žalobě k této situaci došlo, neboť nadřízení poučili žalobce o tom, že příslušníci uvedeného vojenského útvaru mají při plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti po celý rok 2011 a 2012 nařízenou služební pohotovost s časovou normou do 360 minut a s povinností být po pracovní době dostupní na telefonu. V této souvislosti žalobce poukázal v žalobě na údajný nesprávný způsob provedení

a hodnocení jednotlivých svědeckých výpovědí a na odmítnutí důkazních prostředků, které navrhl v řízení před správními orgány. Všechny tyto skutečnosti bude muset krajský soud v novém řízení posoudit a zvážit, zda žalobci nelze odměnu za případnou faktickou, byť nezákonně nařízenou, služební pohotovost přiznat z titulu povinností poskytnout ochranu legitimního očekávání, který v něm případně vyvolal služební orgán svou ustálenou, jednotnou a dlouhodobou činností při aplikaci institutu bojové a mobilizační pohotovosti (srov. kupř. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006 - 132). Všemi těmito otázkami se doposud krajský soud nezabýval, a proto je nemůže prozatím řešit ani Nejvyšší správní soud.

V dalším řízení krajský soud podle § 110 odst. 3 věty první s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. května 2017

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu